

prima instanță: Judecătoria Dondușeni
Judecător: I. Țîmbalari
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți
Judecători: A. Albu, A. Toderaș, A. Revenco

DECIZIE

17 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Tatiana Vieru

Judecătorii: Galina Stratulat, Nicolae Craiu, Oleg Sternioală și Mariana Pitic

examinând cererea de recurs declarată de către Ludmila Boico,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” împotriva Ludmilei Boico, Svetlana Boico cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 22 decembrie 2016 prin care a fost admis apelul declarat de Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu”, fiind casată hotărârea Judecătoria Dondușeni din 07 iulie 2016 cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă

La 22 martie 2016, Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ludmilei Boico, Svetlana Boico cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că la 03 martie 2010 a încheiat cu Ludmila Boico contract de împrumut nr. 04/TS/2010, prin care a acordat acesteia un împrumut în mărime de 15 000 lei pe un termen de 12 luni.

În vederea garantării obligațiilor asumate prin contractul de împrumut, potrivit pct. 3.1 a contractului a fost indicat în calitate de fidejutori Svetlana Boico, prin care acesta s-a obligat să răspundă solidar cu debitorul pentru obligațiile neexecutate ale acesteia.

Susține reclamantul că, Ludmila Boico a executat parțial obligațiile asumate în baza contractului de împrumut nr. 04/TS/2010 din 03 martie 2010, formînd o datorie totală față de Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” în mărime de 27 330 lei dintre care: împrumutul restantant în mărime de 13 850 lei, dobînda restantă

în sumă de 550 lei, penalitatea de întârziere în mărime de 12 465 lei și penalitatea la dobândă în sumă de 495 lei.

Solicită Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” încasarea în mod solidar din contul Ludmillei Boico, Svetlana Boico în beneficiul său a datoriei în mărime de 13 850 lei, dobânda restantă în sumă de 550 lei, penalitatea de întârziere în mărime de 12 465 lei și penalitatea la dobândă în sumă de 495 lei, în total 27 330 lei și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării pricinii, Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” a depus cerere de majorare a cuantumului pretențiilor, solicitând conform art. 619 alin. (1) Cod civil încasarea în mod solidar din contul Ludmillei Boico, Svetlana Boico în beneficiul său a dobânzii de întârziere pentru perioada 11 februarie 2011-31 martie 2016 în mărime de 9297,33 lei (f.d. 28).

Prin hotărârea Judecătorei Dondușeni din 07 iulie 2016, acțiunea a fost respinsă ca fiind tardivă. A fost încasat din contul Asociației de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 1099,72 lei (f.d. 65, 72-78).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 22 decembrie 2016 a fost admis apelul declarat de Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu”, fiind casată hotărârea Judecătorei Dondușeni din 07 iulie 2016 și emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii, a fost încasat în mod solidar din contul Ludmillei Boico, Svetlana Boico în beneficiul Asociației de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” datoria în sumă de 13850 lei, penalitatea la împrumut în mărime de 12 465 lei, dobânda restantă în sumă de 550 lei, penalitatea la dobânda restantă în sumă de 495 lei și taxa de stat în mărime de 824 lei (f.d. 127-139).

La 15 ianuarie 2017, Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 143).

Prin decizia suplimentară a Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017, a fost admisă cererea Asociației de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” cu privire la emiterea unei hotărâri suplimentare, fiind încasat în mod solidar din contul Ludmillei Boico, Svetlana Boico în beneficiul Asociației de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” dobânda de întârziere în sumă de 9297,33 lei (f.d. 151-157).

La 22 februarie 2017, Ludmila Boico a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat în termen, deoarece conform avizului de recepție se confirmă faptul că recurenta a recepționat copia deciziei instanței de apel la 27 ianuarie 2017 (f.d. 146).

Recurenta, Ludmila Boico, în motivarea recursului a indicat că instanța de apel la adoptarea deciziei contestate, a aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios. Recurenta menționează că contractul de împrumut nr. 04/TS/2010, a fost încheiat la 03 martie 2010 pe un termen de 12 luni, iar prezenta cerere de chemare în judecată a fost depusă la 22 martie 2016. Prin urmare

consideră că cererea de chemare în judecată este depusă cu omiterea termenului de prescripție, iar conform art. 271 Cod civil acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond. Totodată recurenta susține că pricina a fost examinată în instanța de apel în lipsa sa, întrucît nu a fost citată legal despre locul, data și ora examinării pricinii.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 03 aprilie 2017, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Asociației de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” cererea de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 16 mai 2017, Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat respingerea recursului ca fiind neîntemeiat.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat în limitele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel, deciziei suplimentare și menținerea hotărîrii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe.

Din materialele pricinii rezultă că la 03 martie 2010 între Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” și Ludmila Boico a fost încheiat contractul de împrumut nr. 04/TS/2010, prin care asociația a acordat ultimei un împrumut în mărime de 15 000 lei pe un termen de 12 luni (f.d. 6).

În vederea garantării obligațiilor asumate prin contractul de împrumut, potrivit pct. 3.1 a contractului a fost indicat în calitate de fidejutori Svetlana Boico, Boico Liviu, Boico Alexei, Crivoi Mihail, Crivoi Valentina, Boico Antonina prin care aceștia s-au obligat să răspundă solidar cu debitorul pentru obligațiile neexecutate ale acesteia.

La 22 martie 2016, Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ludmilei Boico, Svetlanei Boico cu privire la încasarea datoriei, dobînzii de întîrziere și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării pricinii, Svetlana Boico și Ludmila Boico prin intermediul avocatului său Iurie Guriev a depus cerere cu privire la respingerea acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție (f.d. 23-24, 59-61).

Fiind investită cu examinarea prezentei pricini, prima instanță prin hotărârea din 07 iulie 2016 a respins acțiunea ca fiind depusă tardiv.

Instanța de apel, prin decizia din 22 decembrie 2016 a casat hotărârea primei instanțe și a emis o nouă hotărâre de admitere a acțiuni.

Instanța de recurs constată, însă că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat și amplu argumentat, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor importante și cu trimitere la probele administrate, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, corect a ajuns la concluzia de a respinge acțiunea ca fiind depusă tardiv.

Conform art. 867 alin. (1) Cod civil prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Potrivit art. 871 alin. (1) Cod civil împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul și pînă la expirarea termenului.

Articolul 1159 alin. (1) Cod civil prevede că împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul și pînă la expirarea termenului, iar potrivit fidejusiunea încetează odată cu expirarea termenului pentru care a fost prestată.

Conform art. 267 alin. (1) din Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Potrivit art. 272 alin. (1) din Codul civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune, adică la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Colegiul relevă că, prescripția extinctivă nu poate fi determinată ca termen pentru înaintarea acțiunii or, acest termen stabilit de lege este instituit în scopul exercitării forțate a cerințelor reclamantului. De aceea prescripția extinctivă trebuie înțeleasă ca termen care determină limitele de timp ale cerințelor respective, dispunînd de posibilitatea de exercitare forțată în ordine judecătorească. Prescripția extinctivă nu se aplică la acțiuni deoarece înaintarea acțiunii este posibilă și după expirarea termenului de prescripție, aceasta deoarece expirarea prescripției nu duce la stingerea dreptului subiectiv.

Termenele de prescripție se referă la termenele de apărare a drepturilor civile și a intereselor protejate de lege, ele fiind examinate ca perioade de timp pentru adresare în instanța de judecată cu cereri de apărare sau exercitare forțată a drepturilor sale sau a intereselor protejate de lege.

Stabilirea termenilor de prescripție este îndreptată întru asigurarea securității circuitului civil, contribuirea la stabilitatea ordinii de drept și raporturilor patrimoniale deja apărute, de asemenea prescripția extinctivă disciplinează participanții la circuitul civil, stimulează activitatea în realizarea drepturilor sale și îndeplinirea obligațiilor.

Luînd în considerație prevederile legale enunțate la circumstanțele cauzei date, instanța de recurs conchide că intimatul a omis termenul de prescripție extinctivă de 3 ani stabilit de către legislator în scopul apărării drepturilor și intereselor sale, prin depunerea unei acțiuni civile în instanța de judecată.

În acest context, instanța de recurs menționează că pentru Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” curgerea termenului general de prescripție pentru înaintarea acțiunii cu privire la apărarea drepturilor încălcate de către Ludmila Boico a început din 04 martie 2011, și a expirat peste de 3 ani, la data de 04 martie 2014, pe cînd, Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu”, s-a adresat în instanța de judecată la 22 martie 2016 (peste 2 ani), respectiv cu omiterea esențială a termenului prevăzut de lege.

Astfel, conform prevederilor art.271 CC, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond.

Examinarea unei acțiuni depusă în afara termenului legal, constituie o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și, respectiv, o soluție inadmisibilă în ordinea de drept.

Instanța de recurs consideră neîntemeiată concluzia instanței de apel cu privire la faptul că termenul de prescripție a fost întrerupt, întrucît la 23 aprilie 2013, potrivit dispoziției de plată nr. 92, Ludmila Boico a achitat Asociației de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” suma de 1150 lei, or dispoziția de plată enunțată nu constituie o probă pertinentă pentru a fi admisă în vederea confirmării întreruperii termenului de prescripție extinctive, din următoarele motive.

Conform ordonanței Judecătorei Dondușeni din 19 martie 2012 și încheierii executorului judecătoresc Bodean Olesea nr.144-295/2012 din 30 aprilie 2012, a fost dispusă încasarea în mod solidar din contul debitorului Sima Aliona și fidejuratorul Boico Svetlana și Boico Ludmila în beneficiul Asociației de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” datoria în sumă de 8000 lei, dobînda în mărime de 2080 lei, penalitatea la împrumut în sumă de 1980 lei, penalitatea la dobîndă în mărime de 540 lei și taxei de stat în sumă de 198 lei (f.d.51 -52).

Totodată, la 24 mai 2012, Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” a adresat executorului judecătoresc Olesea Bodean certificatul nr. 6, prin care aduce la cunoștința ultimului faptul că asociația nu are pretenții față de Ludmila Boico (f.d. 40).

Cele constatate mai sus, certifică existența mai multor contracte de împrumut încheiate între părțile litigiului, în care aceiași persoană Boico Ludmila are atât calitatea de împrumutat, cît și în alte contracte calitatea de fidejurator.

Prin urmare, instanța de recurs menționează că copia dispoziției de plată nr. 92 din 23 aprilie 2013 nu constituie temei de a considera că termenul de prescripție a fost întrerupt, deoarece în această dispoziție de plată nu este semnătura persoanei de la care a fost încasată suma respectivă, nu este indicată calitatea persoanei, debitor sau fidejurator, nici numărul și data contractului de împrumut. Mai mult din materialele pricinii rezultă că, Ludmila Boico nu recunoaște executarea unei părți din obligațiile stabile conform contractului de împrumut.

De asemenea nu confirmă veridicitatea copiei dispoziției de plată nr. 92 din 23 aprilie 2013, copia unei file din registrul de ordin intern a Asociației de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” prezentat în instanța de apel, or aceasta nu probează luarea la evidența contabilă a dispoziției de plată nr. 92 din 23 aprilie 2013 și a banilor încasați (f.d. 107).

Luînd în considerație cele enunțate, colegiul reține că Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” nu a probat trecerea sumei de 1150 lei potrivit dispoziției de plată nr. 92 în contul achitării datoriei acumulate conform contractului de împrumut nr. 04/TS/2010.

Prin urmare, instanța de recurs menționează că Asociația de Economii și Împrumut „Credite din Corbu” nu a dovedit prin înscrisurile anexate, faptul achitării de către Ludmila Boico la 23 aprilie 2013, a unei părți din datorie în sumă de 1150 lei.

În acest context, instanța de recurs conchide că instanța de apel neîntemeiat și cu încălcarea prevederilor legale a considerat că acțiunea a fost depusă cu respectarea termenului prevăzut de lege și a admis acțiunea, deoarece termenul a fost omis fără careva teme justificativ. În acest sens, este lovită de nulitate și decizia suplimentară a instanței de apel.

Subsidiar la acest aspect, Colegiul notează că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât cu respectarea anumitor exigențe legale, între care și stabilirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă. Dispozițiile legale criticate sunt în concordanță și cu jurisprudența CtEDO referitoare la dreptul de acces la justiție. Astfel, CtEDO a statuat în cauza Golder împotriva Regatului Unit”, că dreptul de acces la justiție nu este un drept absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, în anumite situații, supus unor restricții legitime, cum ar fi termenele legale pentru prescripție, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. (a se vedea mutatis mutandis cauza Stubbings și alții împotriva Regatului Unit, 22 octombrie 1996, pct. 51 - 52, Culegere 1996 IV)

Avînd în vedere faptul că, decizia instanței de apel și decizia suplimentară a instanței de apel au fost emise în contradicție cu prevederile normelor de drept material, iar argumentele invocate de recurentă sînt întemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei și deciziei suplimentară a instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f), CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Ludmila Boico.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 22 decembrie 2016 și decizia suplimentară a Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația de Economii și Împrumut „Credite din

Corbu” împotriva Ludmilei Boico, Svetlana Boico cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Hotărârea Judecătoriei Dondușeni din 07 iulie 2016 se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Judecătorul:

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Galina Stratulat

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

Mariana Pitic